Dosarul nr.2a-1190/24 (2-18032869-03-23092024)
Judecătoria Bălți, sediul Fălești (judecător Radu Holban)

CURTEA DE APEL NORD
D E C I Z I E

06 mai 2025 municipiul Bălţi

Colegiul civil şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Nord
în componenţă:
preşedintele şedinţei, judecătorul Elena Grumeza,
judecătorii Ivan Parii și Natalia Costaș,
grefier Olga Topada,

examinând în ședință publică cererile de apel declarate de Nicolae Bostan, lichidatorul SA ”SMA- Fertilitate” (în proces de insolvabilitate) și Ion Ceban împotriva hotărârii judecătoriei Bălți, sediul Fălești din 27 martie 2024 emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Ion Ceban către SA ”SMA- Fertilitate” (în proces de insolvabilitate) privind încasarea diferenței dintre salariul mediu lunar și pensia de dizabilitate și cererea de chemare în judecată înaintată de SA ”SMA- Fertilitate” (în proces de insolvabilitate) către Ion Ceban privind constatarea nulității absolute a actului juridic civil,

constată:

Pretențiile reclamantului:

1. La 09 august 2018 CEBAN Ion a depus cererea de chemare în judecată în contradictoriu cu S.A. „SMA-FERTILITATE” cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată,
2. În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamantul, CEBAN Ion, a invocat că la 28 mai 1986 în timp ce se afla în exerciţiul funcţiei de tractorist la SA „SMA-FERTILITATE” a fost victima unui accident de muncă.
3. În conformitate cu actul de constatare a accidentului cu nr. 1, întocmit la 29 mai 1986, accidentul de muncă a avut loc în timp ce era la serviciu. În consecință, a fost declarat invalid *****, fiindu-i stabilită pensia de invaliditate. Astfel, după producerea accidentului de muncă în permanenţă a avut nevoie de îngrijire medicală şi medicamente.
4. La data de 03 februarie 2009 între reclamant şi SA „SMA-FERTILITATE” a fost încheiat un Acord prin care SA „SMA-FERTILITATE” s-a obligat să-i achite diferența dintre salariu şi pensia de invaliditate pentru perioada 2001-2008.
5. Prin hotărârea judecătoriei Fălești din 26 ianuarie 2011 a fost admisă recunoașterea acţiunii de către SA „SMA-FERTILITATE” şi s-a încasat în folosul reclamantului suma de 49.018,83 lei, ceea ce constituia diferența dintre salariu şi pensia de invaliditate pentru perioada 2001-31.03.2010.

6. După achitarea sumei de 49.018,83 lei, fără nici un motiv, SA „SMA-FERTILITATE” a încetat să-i mai achite diferenţa dintre salariu şi pensia de invaliditate, iar la nenumăratele adresări, nu a primit nici un răspuns.
7. În contextul celor sus menţionate este necesar să fie emisă o hotărâre de judecată prin care să se încaseze de la SA „SMA-FERTILITATE” în beneficiul său diferenţa dintre salariul mediu lunar şi pensia de invaliditate primită în perioada 01 ianuarie 2011-15 aprilie 2016.
8. Susține reclamantul că diferenţa dintre salariul mediu lunar pe economie şi pensia de invaliditate constituie în total suma de 181.950,72 lei şi a fost calculată: pentru perioada 01.04.2010-31.10.2010 suma de 16.957,98 lei; pentru anul 2011 suma de 25.062,47 lei; pentru anul 2012 suma de 27.820,38 lei; pentru anul 2013 suma de 30.324,48 lei; pentru anul 2014 suma de 33.789,18 lei; pentru anul 2015 suma de 35.805,24 lei pentru perioada 01.01.2016-15.04.2016 suma de 12.190,99 lei.
9. Solicită reclamantul: încasarea de la S.A. ”SMA-FERTILITATE” în beneficiul lui CEBAN Ion, născut la *****, IDNP *****, domiciliat în orașul *****, ***** a sumei de 181950,72 lei, ce constituie diferența dintre salariul mediu pe economie și pensia de dizabilitate, pentru perioada 01 aprilie 2010 – 15 aprilie 2016; încasarea de la S.A. ”SMA-FERTILITATE” în beneficiul lui CEBAN Ion a sumei de 2000 lei, cu titlu de cheltuieli de judecată (cheltuieli de asistență juridică).
10. În drept, cererea a fost întemeiată pe prevederile art. 43 alin. (1) și (2) din Constituția Republicii Moldova, art. 5, 6 și 196 Codul muncii, art. 512, art. 514, art. 607, art. 1418, Codul civil, art. 5-7, 27, 38, 85 lit. a), 94, 96, 166-167 Codul de procedură civilă, art. 1 alin. (1), 3, 4 alin. (1) și (2) din Legea nr. 278-XIV din 11 februarie 1999.
11. La 30 noiembrie 2018 în Judecătoria Bălți (sediul Fălești) a fost înregistrată cererea de chemare în judecată depusă de S.A. ”SMA-FERTILITATE” în contradictoriu cu CEBAN Ion, privind constatarea nulității absolute a actului juridic civil.
12. În motivarea cererii de chemare în judecată, reprezentantul reclamantei S.A. ”SMA-FERTILITATE”, a indicat că la data de 03.02.2009 între S.A. ”SMA-FERTILITATE” din numele căreia acţiona un administrator neefectiv şi care a acţionat contrar intereselor legitime ale acţionarilor şi a societăţii comerciale în sine, şi CEBAN Ion ***** a fost semnat un Acord prin care societatea s-a obligat ultimului să-i achite diferența de salariu şi pensia de invaliditate pentru perioada 2001 - 2008.
13. Fostului administrator, contrar intereselor societăţii comerciale, în lipsa obligaţiei de plată, a recunoscut acţiunea. CEBAN Ion invoca că a fost angajat la S.A. ”SMA-FERTILITATE” în calitate de tractorist şi a fost victima unui accident de muncă în anul 1986, pe când S.A. ”SMA-FERTILITATE” conform Extrasului din registrul persoanelor juridice este o societate comercială nou creată și nu un succesor în drepturi a altei societăți la care a fost angajat Ceban Ion. Astfel S.A. ”SMA-FERTILITATE” şi întreprinderea unde la 14.04.1986 a avut loc accidentul de muncă nu au nimic comun, prima nefiind succesorul în drepturi a ultimei sub careva formă sau aspect.

14. Consideră că Acordul din 03.02.2009 semnat de S.A. ”SMA-FERTILITATE” şi CEBAN Ivan este lovit de nulitatea absolută prevăzută de art. 220 alin. (1), (2) al Codului Civil RM (în redacția de pînă la 01.09.2019), prin care actul juridic sau clauza care contravin normelor imperative sunt nule dacă legea nu prevede altfel: actul juridic sau clauza care contravin ordinii publice sau bunelor moravuri sunt nule.
15. Deşi Codul civil nu conţine o definiţie a nulităţii absolute, ea poate fi dedusă din art.216 alin.(l) şi din art. 217. Astfel, nulitatea absolută reprezintă o sancţiune care poate fi invocată de orice persoană interesată care are un interes născut şi actual şi care constă în faptul că dispozițiile cuprinse în acord nu produc efecte juridice. În cazul dat conform art. 207 Cod civil, actul juridic civil încheiat fără cauză ori fondat pe o cauză falsă sau ilicită nu poate avea nici un efect.
16. Cauza actului juridic este un element esenţial de valabilitate a actului juridic. Cauza actului juridic (obligaţia) constituie justificarea, explicând de ce voinţa angajează: nu este suficient de spus că cineva este angajat pentru că a vrut, trebuie, de asemenea de ştiut de ce s-a angajat (dacă nu contravine ordinii publice etc.). Astfel pentru a întruni condiţiile art. 207 Cod civil este necesar ca cauza să fie adevărată şi licită.
17. Faptele demonstrează că S.A. ”SMA-FERTILITATE” nu a avut obligaţie sau necesitate de a încheia actul juridic cu CEBAN Ivan, între părţi nefiind raporturile de muncă sau contraprestație, actul civil neavând o cauză, adevărată şi licită.
18. Lipsa cauzei este un motiv de nulitate a actului juridic, căci în conformitate cu art. 220 (1) Cod civil, actul juridic sau clauza care contravine normelor imperative sunt nule dacă legea nu prevede altfel, iar încheierea unui act juridic lipsit de cauză imediată ar contraveni normelor imperative, căci condiţia existenţei cauzei este impusă de textul art. 207, după care, actul juridic civil încheiat fără cauză ori fondat pe o cauză falsă sau ilicită nu poate avea nici un efect.
19. Pentru a califica un litigiu drept unul de muncă, în bază căruia se prezumă că a avut loc încheierea actului, este necesar de a fi îndeplinite cumulativ următoarele condiţii: 1. Existenţa unui raport juridic de muncă. Raportul juridic de muncă reprezintă forma juridică de exprimare a relaţiilor sociale de muncă, aflate sub incidenţa directă sau indirectă a legii, care iau naştere pe piaţa forţei de muncă între o persoană fizică, pe de o parte, şi o persoană fizică sau juridică, pe de altă parte, ca urmare a prestării unei munci de către prima persoană în folosul sau sub autoritatea celei de a doua şi care este remunerată direct pentru munca prestată, sub formă de salariu sau indemnizaţie, sau indirect, sub formă de onorariu în condiţiile legii. 2. Apariţia divergenţelor între părţile raportului material litigios. Litigiile de muncă sunt divergenţele apărute între salariat şi administraţie, care nu pot fi soluţionate pe cale de tratative directe ale părţilor sau cu participarea sindicatelor, în problemele de creare a condiţiilor de muncă şi aplicarea lor, pentru soluţionarea acestora legea prevede o anumită ordine, stabileşte procedura şi termenele de înaintare a plângerilor în organele competente, examinarea lor, adoptarea unei hotărâri şi aplicarea ei. Divergenţe dintre subiecţii raportului juridic de muncă apar în

momentul în care părţile au viziuni diferite asupra unui aspect ce derivă dintr-un raport juridice de muncă. Asftel creînduse debutul litigiului de muncă. 3 Intervenţia organului de jurisdicţie a muncii. Astfel, în cazul în care părţile raportului material litigios nu au ajuns la un numitor comun privind soluţionarea divergenţelor dintre ele, acestea au dreptul de a recurge la apărarea jurisdicţională a drepturilor lor încălcate sau cel puţin prezumate a fi încălcate.

20. Aşadar pentru existenţa litigiului de muncă urmează să existe două părţi, şi anume salariatul şi angajatorul, în caz contrar nu poate fi discuţia despre careva litigiu de muncă.
21. Consideră reclamantul că analizând cele expuse, se denotă lipsa calităţii de salariat a lui CEBAN Ion şi de angajator ai S.A. ”SMA-FERTILITATE”.
22. Solicită reclamantul constatarea nulității absolute a Acordului din 03 februarie 2009, privind achitarea diferenței dintre salariu mediu lunar și pensia de invaliditate, încheiat între S.A. ”SMA-FERTILITATE”, în persoana administratorului FĂLIȘTEANU Mihail, pe de o parte, și CEBAN Ion, pe de altă parte.
23. Prin încheierea emisă la 15 decembrie 2021, la cauza civilă inițiată la cererea de chemare în judecată depusă de CEBAN Ion în contradictoriu cu S.A. ”SMA-FERTILITATE”, privind încasarea diferenței dintre salariul mediu lunar și pensia de dizabilitate, s-a conexat cauza civilă inițiată la cererea de chemare în judecată depusă de S.A. ”SMA-FERTILITATE” în contradictoriu cu CEBAN Ion, privind constatarea nulității absolute a actului juridic civil, acestea urmând a fi examinate într-o procedură unică.

Poziția instanței de fond:

24. Prin hotărârea judecătoriei Bălți, sediul Fălești din 27 martie 2024: s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de S.A. ”SMA-FERTILITATE”, în proces de insolvabilitate, în contradictoriu cu CEBAN Ion, privind constatarea nulității absolute a actului juridic civil - Acordul din 03 februarie 2009, privind achitarea diferenței dintre salariu mediu lunar și pensia de invaliditate, încheiat între S.A. ”SMA-FERTILITATE”, în persoana administratorului FĂLIȘTEANU Mihail, pe de o parte, și CEBAN Ion, pe de altă parte; s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de CEBAN Ion în contradictoriu cu S.A. ”SMA-FERTILITATE”, în proces de insolvabilitate, privind încasarea diferenței dintre salariul mediu lunar și pensia de dizabilitate; s-a încasat de la S.A. ”SMA-FERTILITATE”, în proces de insolvabilitate, în beneficiul lui CEBAN Ion, născut la *****, IDNP *****, domiciliat în orașul *****, *****, suma de 26.204,90 (douăzeci și șase mii două sute patru,90) lei, ce constituie diferența dintre salariul mediu pe economie și pensia de dizabilitate, pentru perioada 09 august 2015 – 15 aprilie 2016; s-a încasat de la S.A. ”SMA-FERTILITATE”, în proces de insolvabilitate, în beneficiul lui CEBAN Ion, născut la *****, IDNP *****, domiciliat în orașul *****, *****, suma de 2.000,00 (două mii,00) lei, cu titlu de cheltuieli de judecată (cheltuieli de asistență juridică); în rest, cererea de chemare în judecată înaintată de CEBAN Ion, s-a respins.

Solicitarea apelanților:

25. Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, S.A. „SMA FERTILITATE”, în proces de insovabilitate la 05 aprilie 2024, a declarat apel nemotivat prin care a solicitat casarea integrală a hotărârii Judecătoriei Bălți, sediul Fălești din 27 martie 2024, cu emiterea unei noi decizii prin care să se dispună: respingerea integrală a cererii de chemare în judecată privind privind încasarea diferenței dintre salariu mediu lunar și pensia de invaliditate pentru perioada 01.01.2011-15.04.2016, înaintată de către Ceban Ion către S.A. „SMA Fertilitate”, și admiterea cererii reconvenționale depuse de S.A. „SMA Fertilitate” către Ceban Ion privind anularea acordului din 03.02.2009 încheiat între S.A. „SMA Fertilitate” și Ceban Ion privind achitarea diferenței dintre salariu mediu lunar și pensia de invaliditate. (f.d. 63 vol II)
26. La 24 septembrie 2024, „SMA FERTILITATE”, în proces de insovabilitate a depus cererea de apel motivat (f.d. 87 vol II)
27. La fel, nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 24 aprilie 2024, Ceban Ion a declarat apel nemotivat prin care a solicitat casarea hotărârii Judecătoriei Bălţi sediul Făleşti, din 27 martie 2024, doar în partea în care s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Ceban Ion în contradictoriu cu S.A. „SMA FERTILITATE”, în proces de insovabilitate, privind încasarea diferenţei dintre salariul mediu lunar şi pensia de dizabilitate și pronunţarea unei noi hotărâri prin care să se dispună admiterea integrală a cererii de chemare în judecată depusă de Ceban Ion în contradictoriu cu S.A. „SMA FERTILITATE”, în proces de insovabilitate, privind încasarea diferenţei dintre salariul mediu lunar şi pensia de dizabilitate. (f.d. 67 vol II)
28. Prin încheierea Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Bălți din 26 septembrie 2024 nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Ceban Ion și s-a acordat termen apelantului pentru prezentarea cererii de apel motivate și a bonului plății taxei de timbru. (f.d. 91 vol II)
29. La 18 octombrie 2024, Ceban Ion a înlăturat neajunsurile indicate în încheierea din 26 septembrie 2024 și a depus cererea de apel motivată prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii cu emiterea unei noi soluții prin care acțiunea depusă de el, să fie admisă integral.
30. Prin încheierea din 25 octombrie 2024, s-au acceptat cererile de apel depuse de Ceban Ion și S.A. „SMA FERTILITATE”, în proces de insolvabilitate. (f.d. 103 vol II)

Argumentele părților:

31. În motivarea cererii de apel, apelantul Ceban Ion a invocat că consideră nefondat argumentul instanței de fond că, ”art. 280 Cod civil (în redacţia în vigoare până la 01.03.2019) prescrie expres şi suficient de clar modalitatea şi perioada anterioară intentării acţiunii pentru care se repară prejudiciul cauzat vieţii sau sănătăţii persoanei”, deoarece prejudiciul cauzat vieţii sau sănătăţii reprezintă prestaţii ce alcătuiesc un tot unitar. Astfel, în speţă ultima prestaţie care este diferenţa dintre salariu şi pensia de dizabilitate urma a fi achitată până la 15.04.2016, respectiv

achitarea diferenţei dintre salariu şi pensia de dizabilitate constituie prestaţii ce alcătuiesc un tot unitar.

32. Astfel, instanţa de fond neîntemeiat a aplicat dispoziţiile art. 280 lit. c) Cod civil, or, în speţă, ratele lunare de plată a diferenţei dintre salariul lunar şi pensia de dizabilitate constituie prestaţii succesive, iar în conformitate cu prevederile art. 272 alin. 9 Cod civil, când este vorba de prestaţii succcsive, prescripţia dreptului la acţiune începe să curgă de la data la care fiecare prestaţie devine exigibilă, iar dacă prestaţiile alcătuiesc un tot unitar, de la data ultimei prestaţii neexecutate.
33. Faptul că prestaţiile alcătuiesc un tot unitar se confirmă prin Acordul prin care SA „SMA Fertilitate" s-a obligat să-i achite diferenţa dintre salariu şi pensia de invaliditate pentru perioada 2001-2008, din 03 februarie 2009 şi hotărârea judecătoriei ***** din 26 ianuarie 2011 a fost admisă recunoaşterea acţiunii de către SA „SMA Fertilitate" şi s-a încasat în folosul meu suma dc 49018,83 lei, ceia ce constituia diferența dintre salariu şi pensia de invaliditate pentru perioada 2001-31.03.2010.
34. În consecință, denotă că cererea de chemare în judecată este înaintată în termenul legal de prescripţie.
35. Solicită apelantul casarea hotărârii cu emiterea unei noi soluții prin care acțiunea depusă să fie admisă integral.
36. În drept și-a întemeiat cererea de apel pe prevederile art. 272 alin. (9), art. 280 Cod civil (în redacția de pînă la 01 martie 2019).
37. Prin referința depusă la 03 decembrie 2024, S.A.„SMA FERTILITATE", în proces de insovabilitate, a solicitat respingerea cererii de apel depuse de Ceban Ion (f.d.116 vol II).
38. La rîndul său, în motivarea cererii de apel depuse S.A.„SMA FERTILITATE", în proces de insovabilitate, a indicat că instanța de fond a apreciat eronat probele prezentate.
39. Astfel, conform art.197/1 alin. (1) Codul Muncii, în caz de reorganizare a unităţii, schimbare a tipului de proprietate sau a proprietarului acesteia, cesionarul preia toate drepturile si obligaţiile existente la data producerii evenimentului ce decurg din contractele individuale de muncă si din contractele colective de muncă în vigoare.
40. Menționează că instanţa de fond a ignorat faptul că la data reorganizării S.A. „SMA- FERTILITATE", între societate şi reclamant CEBAN Ion nu existau careva raporturi de muncă, în vigoare, accidentul de muncă fiind înregistrat la 28.05.1986, intimatul fiind angajat al Asociaţiei ştiinţifico-cooperatistă de stat republicană „Moldselihozhimia". Or, acordul din 03.09.2009, încheiat între S.A. „SMA-FERTILITATE" în persoana directorului Fălişteanu M., şi CEBAN Ion, la o distanţă de 23 ani de la data survenirii accidentului, îl consideră în continuare ilegal, motiv din care a solicitat declararea nulităţii acestuia. Mai mult ca atât noua societate S.A. „SMA FERTILITATE", nu a avut careva obligaţiile faţă de pârât şi nici nu a fost stabilit preluarea obligaţiilor în vedere reparării prejudiciilor predecesorului său. Astfel, reiterează că chestiunea dată, potrivit Statului societății,

urma a fi soluţionată prin hotărârea adunării generale a acţionarilor, şi nicidecum unipersonal de directorul societăţii.

41. Reiterează că intimatul Ceban Ion a fost angajat în cadrul Asociaţia ştiinţifico-cooperatistă de stat republicană „Moldselihozhimia”, în calitate de tractorist, ceea ce atestă că incidentul care a avut loc la data de 28.05.1986, în rezultatul căruia Ceban Ion a suferit vătămări corporale, fiindu-i stabilit *****. Astfel, constată că prezenta acţiune a avut loc când Ceban Ion activa în cadrul Asociaţiei ştiinţifico-cooperatistă de stat republicană „Moldselihozhimia”, în timpul exercitării atribuţiilor de serviciu, potrivit actului de constatare nr. 1 din 29.01.1986.
42. Potrivit ordinului nr. 2 din 05.11.1990 a Asociaţiei ştiinţifico-cooperatistă de stat republicană „Moldselihozhimia”, ultima a fost redenumită în Asociaţiei intergospodărească de producţie pentru deservirea agrochimică a complexului agroindustrial „Fertilitate” din Făleşti.
43. Potrivit răspunsului nr. 238/1 din 26.06.2019, a Departamentului înregistrare şi licenţiere a unităţilor de drept mun. Bălţi pe lângă ASP, s-a stabilit că la 07.03.1996, la Camera Înregistrării de Stat, SA „Fertilitat-Făleşti” a fost creată pe calea reorganizării Asociaţiei raionale intergospodăreşti de producţie pentru deservirea agrochimică a complexului agroindustrial „Fertilitate” din Făleşti. Iar, la 26.12.1997, au fost înregistrate modificări privind schimbarea denumirii societăţii, astfel încât precedenta denumire SA „Fertilitate-Făleşti” a fost modificată în actuala SA ”SMA- Fertitilate”.
44. În continuare, menţionează că la data de 03.09.2009, S.A. „SMA Fertilitate” în persoana directorului Fălisteanu M., a încheiat un acord cu Ceban Ion privind achitarea diferenţei dintre salariu mediu lunar si pensia de invaliditate pentru perioada 2001-2008, ce urma fi executat până la data de 01.03.2010. Ca urmare, a neexecutării prezentului acordului din 03.09.20009, prin hotărârea Judecătoriei Fălesti din 26.01.2011, a fost încasată diferenţa dintre salariu mediu lunar si pensia de invaliditate pentru perioada 2001-31.03.2010, în mărime de 49 018, 83 lei.
45. Astfel, reclamantul Ceban Ion s-a adresat în instanţa de judecată cu prezenta cerere de chemare în judecată, prin care a solicitat încasarea diferenţei dintre salariu mediu lunar si pensia de invaliditate pentru perioada 01.01.2011-15.04.2016.
46. Or, în conformitate cu prevederile art. 280 Cod civil (în vigoare la data intentării acţiunii), se stabilește că în acest caz de reparare a prejudiciul pentru o perioadă anterioară intentării acţiunii, perioada nu poate fi mai mare de 3 ani, acţiunea reclamantului/intimatului urma fi respinsă integral, pe cale de consecinţă si cheltuielile invocate.
47. Solicită apelantul admiterea apelului, casarea hotărîrii instanței de fond și emiterea unei noi soluții de respingere integrală a cererii de chemare în judecată privind privind încasarea diferenței dintre salariu mediu lunar și pensia de invaliditate pentru perioada 01.01.2011-15.04.2016, înaintată de către Ceban Ion către S.A. „SMA Fertilitate”, și admiterea cererii reconvenționale depuse de S.A. „SMA Fertilitate” către Ceban Ion privind anularea acordului din 03.02.2009 încheiat între

S.A. „SMA Fertilitate” și Ceban Ion privind achitarea diferenței dintre salariu mediu lunar și pensia de invaliditate.

48. Prin referința depusă la 22.11.2024, Ceban Ion a solicitat respingerea apelului depus de S.A. „SMA Fertilitate”.

Poziția părților în ședința instanței de apel

49. În ședința de judecată a instanței de apel apelantul Ceban Ion, reprezentantul său avocatul Duca Denis au susținut cererea de apel formulată, reiterând argumentele formulate în aceasta. Totodată, au solicitat respingerea cererii de apel depuse de S.A. „SMA Fertilitate”.
50. Reprezentantul S.A. „SMA Fertilitate” în proces de insolvabilitate, în persoana lichidatorului Bostan Nicolae, în ședința instanței de apel nu s-a prezentat, însă prin referința la cererea de apel depusă de Ceban Ion, a solicitat examinarea apelului în lipsa sa.

Aprecierea instanței de apel:

51. Analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces și a materialelor din dosar, Colegiul consideră apelurile declarate drept neîntemeiate și care urmează a fi respinse din următoarele motive.
52. Potrivit art.362 alin.1 Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu prevede altfel.
53. Instanța de apel constată că dispozitivul hotărârii a fost pronunțat la 27.03.2024, apelul depus de S.A. „SMA Fertilitate” a fost declarat la 05.04.2024, iar apelul depus de Ceban Ion a fost declarat la 24 aprilie 2024. Prin urmare, ambele apeluri au fost declarate în termenul legal stipulat la art.362 Codul de procedură civilă.
54. Potrivit prevederilor art. 385 lit. a) CPC instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul și să mențină hotărârea primei instanțe.
55. Din înscrisurile anexate la materialele cauzei rezultă următoarea situație de fapt.
56. Potrivit actului nr. 1 emis la 29 mai 1986 de P.O. „Молдсельхозхимия”, la 28 mai 1986, ora 18.28, s-a produs un accident de muncă în următoarele circumstanțe: ”în timp ce se efectuau lucrări cu tractorul T-100m, deplasîndu-se pe deal în Colhozul ”Calea lui Ilici”, s-a defectat cutia de viteză și pentru înlăturarea defectului tractoristul Ceban Ion a decuplat plugul PP-50 și la împins sub tractor, care se afla în pantă la un unghi de $8,9^0$, după care a scos capacul de la cutia de viteză și a decuplat roțile dințate ale cutiei de viteză. În acest timp tractorul de la sine a pornit la vale, cauzînd o leziune gravă tractoristului cu scoaba din urmă a tractorului”. Potrivit actului respectiv, cauza traumării este indicat ”tractorul T-100 m”. (fila dosarului 26, 27, vol I).
57. Prin Acordul încheiat la 03 februarie 2009 între S.A. „SMA-FERTILITATE” și CEBAN Ion, S.A. „SMA-FERTILITATE” se obligă să achite lui CEBAN Ion, diferența dintre salariu și pensia de dizabilitate calculată pentru perioada 2001-2008, conform calculului anexat (fila dosarului 19, vol I).

58. Prin hotărîrea Judecătoriei ***** din 26 ianuarie 2011 emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Ceban Ion către S.A. „SMA-FERTILITATE” privind încasarea diferenței dintre salariu și pensia de invaliditate, s-a admis recunoașterea acțiunii de către pîrît și s-a dispus încasarea de la S.A. „SMA-FERTILITATE” în beneficiul lui CEBAN Ion, suma de 49.018,83 lei, ceea ce constituie diferența dintre salariu și pensia de dizabilitate pentru perioada 2001-31.03.2010 (fila dosarului 29, vol I).
59. Prin ordonanța procurorului în Oficiul Nord al Procuraturii Anticorupție, Dorin BURLACU din 28 februarie 2022, a fost scos de sub urmărirea penală în cauza penală nr. ***** *****, din motivul lipsei în acțiunile acestuia elementelor infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (1) Cod penal (fila dosarului 29-35, vol II). După cum rezultă din partea descriptivă a ordonanței, urmărirea penală a fost pornită la în baza existenței unei bănuieli rezonabile a faptului că la 03.02.2009, între SA ”SMA-Fertilitate” reprezentată de directorul executiv Fălișteanu Mihail și Ceban Ivan, a fost încheiat un Acord prin care fără temei legal, S.A. „SMA-FERTILITATE” s-a obligat față de Ceban Ivan să-i achite o sumă în mărime de 36 520, 97 lei. (fila dosarului 29-35, vol II)
60. Prin ordonanța procurorului, adjunct-interimar al procurorului șef al Procuraturii Anticorupție, șef al Oficiului Nord, Marcel DUMBRĂVEAN din 28 martie 2022, s-a respingerea plângerea administratorului insolvabilității S.A. „SMA-FERTILITATE”, BOSTAN Nicolae împotriva ordonanței din 28 februarie 2022, ca fiind neîntemeiate. (fila dosarului 36-38, vol II).
61. Prin încheierea Judecătoriei Bălți (sediul Central) din 17 februarie 2023, a fost respinsă plângerea depusă în ordinea art. 313 Cod de procedură penală, de BOSTAN Nicolae, administrator al insolvabilității S.A. „SMA-FERTILITATE” împotriva ordonanțelor din 28.02.2022 și 28.03.2022 (fila dosarului 39-42, volumul II).
62. Prin Decizia Curții de Apel Bălți din 28 septembrie 2023, a fost respins recursul depus împotriva încheierii Judecătoriei Bălți (sediul Central) din 17 februarie 2023 (fila dosarului 43-46, volumul II).
63. Potrivit informației nr. 28 eliberată la 05 februarie 2019 de Departamentul înregistrare și licențiere a unităților de drept, S.A. „SMA-FERTILITATE” a fost înregistrată la 07 martie 1996. Totodată, se indică că potrivit art.1.2 din Statutul societății: ”Societatea este creată pe calea reorganizării Asociației raionale intergospodărești de producție pentru deservirea agrochimică a complexului agroindustrial ”Fertilitate” (certificatul înregistrării de stat nr. 157003013 din 10.05.1993) și este succesorul ei de drept. (fila dosarului 94, volumul I; fila dosarului 36, volumul III).
64. Colegiul notează că potrivit părții descriptive a ordonanței din 28 februarie 2022, se indică că Potrivit scrisorii nr. 06-02-2965 din 19.07.2019 a Agenției Proprietății Publice, s-a stabilit că Asociația raională intergospodărească de producție pentru deservirea agrochimică a complexului agroindustrial ”Fertilitate” din Fălești, înregistrată cu nr. 157003013 la 10 mai 1993, a fost creată conform ordinului nr. 3

din 20.12.1979 a Asociației științifice – cooperatiste de stat republicană ”Moldselihozhimia”, fapt indicat în cap II pct. 1 din Statutul Asociației. Conform ordinului nr. 2 din 05.11.1990 a Asociaţiei ştiinţifico-cooperatistă de stat republicană „Moldselihozhimia”, ultima a fost redenumită în Asociaţiei intergospodărească de producţie pentru deservirea agrochimică a complexului agroindustrial „Fertilitate” din Făleşti. Acest fapt a fost confirmat suplimentar și prin declarațiile martorului *****(audiat în cadrul urmăririi penale), care a menționat că în perioada anilor 1985-1990 a activat contabil șef la Asociația științifică-cooperatistă de stat republicană ” ”Moldselihozhimia”, iar despre lichidarea acesteia a aflat mai tîrziu, cînd fără să facă cunoștință cu careva acte a devenit angajatul Asociației raionale intergospodărești de producție pentru deservirea agrochimică a complexului agroindustrial ”Fertilitate” din Fălești (f.d. 32-34 vol. II).

65. Conform informației nr. 1371/2 din 28 august 2008 eliberată de Camera Înregistrării de Stat, S.A. „SMA-FERTILITATE” a fost reorganizată (prin privatizare) din Asociația raională intergospodărească de producție pentru deservirea agrochimică a complexului agroindustrial ”FERTILITATEA” din Fălești (fila dosarului 95, vol I).
66. Potrivit permisului de înregistrare a întreprinderii nr. 378/1 din 23 iunie 1995 eliberată de Ministerul Privatizării și Administrării Proprietății de Stat al RM, s-a permis reorganizarea Asociației raionale intergospodărească de producție pentru deservirea agrochimică a complexului agroindustrial ”FERTILITATEA” din Fălești (fila dosarului 97, vol I).
67. Potrivit pct. 1.2 al statutului S.A. „FERTILITATEA-FĂLEȘTI” înregistrat la 07 martie 1996, sub nr. 157011615: ”Societatea este creată pe calea reorganizării Asociației raionale intergospodărești de producție pentru deservirea agrochimică a complexeului agroindustrial ”Fertilitate” (certificatul înregistrării de stat nr. 157003013 din 10.05.1993) și este succesorul ei de drept.(fila dosarului 109-117, vol I).
68. La 26.12.1997 au fost înregistrate modificări privind schimbarea denumirii societății, astfel încît precedenta denumire Sa ”Fertilitate-Fălești” a fost modificată în actuala denumire SA ”SMA-Fertilitate”.
69. Conform extrasului din Registrul de stat al persoanelor juridice nr. 15835 din 02.11.2018, S.A. „SMA-FERTILITATE”, a fost înregistrată la 07 martie 1996 și are numărul de identificare 1008602003811 (fila dosarului 3, vol III).
70. Prin hotărârea Judecătoriei Bălți (sediul Central), emisă la 14 decembrie 2021 în dosarul nr. 2i-33/2021 care s-a hotărât: ”Admite cererea introductivă înaintată de S.A. ”SMA-Fertilitate”, privind intentarea procesului de insolvabilitate față de S.A. ”SMA-Fertilitate”, c/f 1008602003811, cu sediul în raionul Fălești, satul Hitrești. Se constată insolvabilitatea debitorului S.A. ”SMA-Ferrtilitate” c/f 1008602003811, cu sediul în raionul Fălești, satul Hitrești. Se intentează procesul de insolvabilitate față de S.A. ”SMA-Fertilitate”, c/f 1008602003811, cu sediul în raionul *****, satul Hitrești. Se desemnează în calitate de administrator al

insolvabilității S.A. ”SMA-Fertilitate”, c/f 1008602003811, administratorul autorizat Bostan Nicolae, deținătorul autorizației nr. 19 din 14.01.2015, cu atribuțiile în conformitate cu criteriile aprobate de Legea insolvabilității. (...)” (fila dosarului 216, Volumul I).

71. Potrivit informației eliberate de CTAS Fălești din 12 martie 2018, CEBAN Ion beneficiază de pensia de dizabilitate începând cu 01.01.2010-31.03.2010 în cuantum de 1021,84 lei lunar și începând cu 01.04.2010-31.12.2010 în cuantum de 1065,78 lei (fila dosarului 11, vol I).
72. Din informația eliberată de CTAS Fălești la 06 martie 2018 CEBAN Ion, beneficiază de pensia de dizabilitate începând cu 01.01.2001, la fel este indicată cuantumul pensiei de dizabilitate lunar începând cu anul 2011 până în anul 2016 (fila dosarului 12-17, vol I).
73. Potrivit legitimației nr. 131213 eliberată la 28 ianarie 2003 de CTAS Fălești, CEBAN Ion, este beneficiar al pensiei de dizabilitate, ***** (fila dosarului 24, vol I).
74. Potrivit adeverinței nr. 019363 eliberată la 11 ianuarie 2001 de Ministerul Sănătății, gradul de pierdere a dificultăților profesionale a lui CEBAN Ion este de ***** (fila dosarului 68, vol I).
75. Conform informației eliberate de Agenția pentru Ocuparea Forței de Muncă a raionului Fălești nr. 51-12/34 din 07 decembrie 2018, CEBAN Ion în perioada anilor 2000-2016, nu a depus adresări pentru angajarea în câmpul muncii (fila dosarului 74, volumul I).
76. Potrivit Informației eliberate de CTAS Fălești nr. 193 din 25 ianuarie 2019, CEBAN Ion beneficiază de pensie de dizabilitate *****pentru accident de muncă începând cu 16 septembrie 1986, care a avut loc la P.O. „Молдсельхозхимия” din orașul Fălești, care a fost reorganizată și schimbată denumirea în S.A. „SMA-FERTILITATE”. Despăgubirile pentru accidentul de muncă urmează să fie achitate de către S.A. „SMA-FERTILITATE” (fila dosarului 78, vol I).
77. Prin hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul Fălești din 27 martie 2024: s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de S.A. ”SMA-FERTILITATE”, în proces de insolvabilitate, în contradictoriu cu CEBAN Ion, privind constatarea nulității absolute a actului juridic civil - Acordul din 03 februarie 2009, privind achitarea diferenței dintre salariu mediu lunar și pensia de invaliditate, încheiat între S.A. ”SMA-FERTILITATE”, în persoana administratorului FĂLIȘTEANU Mihail, pe de o parte, și CEBAN Ion, pe de altă parte; s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de CEBAN Ion în contradictoriu cu S.A. ”SMA-FERTILITATE”, în proces de insolvabilitate, privind încasarea diferenței dintre salariul mediu lunar și pensia de dizabilitate; s-a încasat de la S.A. ”SMA-FERTILITATE”, în proces de insolvabilitate, în beneficiul lui CEBAN Ion, născut la *****, IDNP *****, domiciliat în orașul *****, *****, suma de 26.204,90 (douăzeci și șase mii două sute patru,90) lei, ce constituie diferența dintre salariul mediu pe economie și pensia de dizabilitate, pentru perioada 09 august 2015 – 15 aprilie 2016.

78. Ne fiind de acord cu hotărârea pronunțată, apelanții S.A. ”SMA-FERTILITATE” și Ceban Ion au contestat-o cu apel.
79. În conformitate cu dispozițiile art.373 alin.1,2 Cod de procedură civilă, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces.
80. În conformitate cu art.130 din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la pertinența, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.
81. Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres, obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite și este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.
82. Colegiul Civil reține că instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare. (Hiro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 9 decembrie 1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29 mai 1997 §43).
83. Potrivit recomandărilor avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerinţelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidenţieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esenţiale ce iau fost prezentate.
84. Instanţa de apel menționează că, art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justițiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanţelor de judecată de a-şi argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanţelor cauzei. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicţii între motivare şi dispozitiv, constituie o garanţie pentru justiţiabili, în faţa eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

85. În opinia Colegiului, prima instanță a ținut cont de aceste deziderate și a adoptat o hotărâre bazată pe fundament temeinic și materialul probator administrat.
86. Colegiul constată că, prima instanţa a determinat corect raportul juridic dedus judecății, circumstanţele importante pentru soluționarea cauzei au fost stabilite şi elucidate pe deplin, probelor prezentate a dat apreciere completă, obiectivă şi sub toate aspectele, iar hotărârea este legală şi întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor şi intereselor legale a participanților la proces.
87. Potrivit art.5 alin.1 Cod de procedură civilă, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime.
88. Iar potrivit art.121 Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului.
89. Conform art.118 alin.(1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.
90. Completul de judecată reiterează că apelantul S.A. ”SMA-FERTILITATE” a contestat hotărârea primei instanțe, solicitând casarea integrală a acesteia. În special, apelantul a motivat cererea de apel prin faptul că la data reorganizării S.A. „SMA- FERTILITATE”, între societate şi CEBAN Ion nu existau careva raporturi de muncă în vigoare, accidentul de muncă fiind înregistrat la 28.05.1986, intimatul fiind angajat al Asociaţiei ştiinţifico-cooperatistă de stat republicană „Moldselihozhimia”, iar prin urmare, lipsa calității de salariat a lui Ceban Ion și de angajator al S.A. „SMA- FERTILITATE”, denotă vădit ilegalitatea și nulitatea Acordului din 03.02.2009 semnat de S.A. „SMA- FERTILITATE” și Ceban Ivan.
91. Colegiul apreciază aceste argumente drept nefondate, care nu pot fi reținute din următoarele motive.
92. Din cumulul de probe anexate la materialele cauzei, rezultă cert că CEBAN Ion a fost angajat în cadrul Asociaţiei științifico-cooperatiste de stat republicană „Moldselihozhimia”, în calitate de tractorist. Urmare a unui accident de muncă care a avut loc la data de 28.05.1986, CEBAN Ion a suferit vătămări corporale, fiindu-i stabilit *****. Astfel, s-a constatat că, acest caz/fapt a avut loc în perioada de activităţii reclamantului în cadrul Asociaţiei stiinţifico-cooperatistă de stat republicană „Moldselihozhimia”, în timpul exercitării atribuţiilor de serviciu, potrivit actului de constatare nr. 1 din 29.01.1986.
93. În continuare colegiul reține că, potrivit faptelor stabilite prin ordonanța de clasare a procesului penal din 28.02.2022 emisă în cauza penală conexă cu nr. ***** (intentată la 28 august 2019 de Procuratura Anticorupție la sesizarea administratorului S.A. ”SMA FERTILITATE”, Melnic Vladislav, împotriva fostului administrator Fălișteanu Mihail cu referire la încheierea Acordul din 03 februarie 2009, privind achitarea lui CEBAN Ion a diferenței dintre salariu mediu lunar și pensia de invaliditate), care este irevocabilă, fiind menținută prin încheierea

Judecătoriei Bălți (sediul Central) din 27 februarie 2023 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 28 septembrie 2023), s-a constatat că potrivit ordinului nr. 2 din 05.11.1990 a Asociaţiei ştiinţifico-cooperatistă de stat republicană „Moldselihozhimia”, ultima a fost redenumită în Asociaţiei intergospodărească de producţie pentru deservirea agrochimică a complexului agroindustrial „Fertilitate” din Făleşti.

94. Potrivit răspunsului nr. 238/1 din 26.06.2019, a Departamentului înregistrare şi licenţiere a unităţilor de drept mun. Bălţi pe lângă ASP, la 07.03.1996, la Camera înregistrării de Stat, SA „Fertilitate-Făleşti” a fost creată pe calea reorganizării Asociaţiei raionale intergospodăreşti de producţie pentru deservirea agrochimică a complexului agroindustrial „Fertilitate” din Făleşti. Iar, la 26.12.1997, au fost înregistrate modificări privind schimbarea denumirii societăţii, astfel încât precedenta denumire S.A. „Fertilitate-Făleşti” a fost modificată în actuala S.A. ”SMA- FERTILITATE”.
95. La data de 03.09.2009, S.A. „SMA-FERTILITATE” în persoana directorului Fălișteanu M., a încheiat un acord cu CEBAN Ion, privind achitarea diferenţei dintre salariu mediu lunar şi pensia de invaliditate pentru perioada 2001-2008, ce urma fi executat până la data de 01.03.2010.
96. Ca urmare a neexecutării acestui acord din 03.09.2009, CEBAN Ion, la 09 decembrie 2010 a înaintat o cerere de chemare în judecată către S.A. ”SMA-FERTILITATE” privind încasarea diferenței dintre salariu și pensia de invaliditate, iar prin hotărârea Judecătoriei Făleşti din 26.01.2011, acțiunea a fost admisă, dispunându-se încasarea de la S.A. ”SMA-FERTILITATE” în beneficiul lui CEBAN Ion a diferenţei dintre salariu mediu lunar şi pensia de invaliditate pentru perioada 2001-31.03.2010, în mărime de 49 018, 83 lei.
97. Astfel, Colegiul conchide că instanța de fond just a apreciat că Acordul din 03 februarie 2009, privind achitarea diferenței dintre salariu mediu lunar și pensia de invaliditate, încheiat între S.A. ”SMA-FERTILITATE”, în persoana administratorului FĂLIȘTEANU Mihail, pe de o parte, și CEBAN Ion, pe de altă parte, a fost deja obiect de examinare la adoptarea hotărârii judecătorești din 26.01.2011, instanța apreciindu-l ca fiind un act juridic întemeiat și legal (valabil).
98. În continuare, instanța menționează că, hotărârea Judecătoriei Făleşti din 26.01.2011 este irevocabilă, având calitatea de lucru judecat. Or, potrivit art. 123 alin. (2) Cod de procedură civilă ”Faptele stabilite printr-o hotărîre judecătorească irevocabilă într-o cauză civilă soluţionată anterior în instanţă de drept comun sau în instanţă specializată sînt obligatorii pentru instanţa care judecă cauza şi nu se cer a fi dovedite din nou şi nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte cauze civile la care participă aceleaşi persoane.
99. Mai mult decât atât, circumstanțele legate de încheierea Acordul din 03 februarie 2009, privind achitarea lui CEBAN Ion a diferenței dintre salariu mediu lunar și pensia de invaliditate, au fost obiect de cercetare și în cadrul cauzei penale conexe cu nr. *****, intentată la 28 august 2019 de Procuratura Anticorupție, la sesizarea administratorului S.A. ”SMA FERTILITATE”, Vladislav MELNIC, iar în

rezultatul investigației efectuate s-a constatat legalitatea acțiunilor fostului administrator al S.A. ”SMA-FERTILITATE, Mihail FĂLIȘTEANU, la încheierea Acordului sus-menționat. Drept urmare, prin ordonanța din 28.02.2022 Procuratura Anticorupție a dispus clasarea procesului penal în cauza penală nr. *****, din lipsa elementelor infracțiunii. Această ordonanță a fost menținută fără modificări prin încheierea Judecătoriei Bălți (sediul Central) din 27 februarie 2023 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 28 septembrie 2023. Prin urmare, faptele stabilite prin ordonanța dată și actele judecătorești sus-indicate, care sunt irevocabile, au de asemenea calitatea de lucru judecat (res judecata), în conformitate cu prevederile art. 123 alin. (3) Cod de procedură civilă.

100. Astfel, Colegiul conchide că instanța de fond just a conchis că cererea de chemare în judecată depusă de S.A. ”SMA-FERTILITATE” (la moment în proces de insolvabilitate), în contradictoriu cu CEBAN Ion, privind constatarea nulității absolute a actului juridic civil (Acordul din 03 februarie 2009), este nefondată și urmează a fi respinsă ca neîntemeiată în totalitate.
101. Colegiul notează că în cererea de apel depusă, S.A. ”SMA FERTILITATE” nu a supus criticii nici unul din argumentele reținute de instanța de fond, menționate supra, ce au servit drept temei de a respinge acțiune privind constatarea nulității actului juridic.
102. Suplimentar, Colegiul atestă că alegația apelantului S.A. ”SMA-FERTILITATE” privind *lipsa cauzei* la încheierea acordului din 03 februarie 2009, este nefondată. Or, potrivit art. 207 alin. (2) Cod civil (în redacția de pînă la 01 martie 2019), cauza actului juridic se prezumă pînă la proba contrară. Astfel, existența cauzei actului juridic este prezumată de lege. Sarcina dovedirii inexistenței cauzei incumbă acelui care o invocă.
103. Colegiul conchide tranșant că odată ce potrivit părții descriptive a hotărîrii Judecătoriei Fălești din 26 ianuarie 2011, în ședința de judecată, reprezentantul S.A. ”SMA-FERTILITATE” a recunoscut acțiunea de plată a diferenței dintre salariu și pensia de invaliditate (care a și constituit obiectul acordului din 03 februarie 2009), cu certitudine este probată existența cauzei actului juridic respectiv, a cărui nulitate se solicită de a fi constatată. Or, însuși neexecutarea acordului încheiat, a și servit drept temei de adresare a reclamantului Ceban Ion cu cererea de chemare în judecată către S.A. ”SMA-FERTILITATE”, obiectul acțiunii constituind pretenția privind achitarea diferenței dintre salariu și pensia de invaliditate, iar recunoașterea acțiunii (ce reprezintă un act de dispoziție unilateral a pîrîtului prin care acesta își exprimă acordul cu pretențiile înaintate de către reclamant) au confirmat circumstanțele pe care reclamantul și-a întemeiat aceste pretenții.
104. Rezumînd cele expuse, Colegiul constată că însuși hotărârea Judecătoriei Fălești din 26.01.2011, este o probă veritabilă a existenței cauzei Acordului din 03 februarie 2009.
105. Cu referire la argumentul apelantului, potrivit căruia, instanța de fond nu a ținut cont de prevederile art. 197/1 Codul muncii, deoarece la ziua producerii

accidentului de muncă S.A. ”SMA-FERTILITATE” nu avea încheiat contract individual de muncă cu Ceban Ion, iar prin urmare această obligație de plată pretinsă nu putea fi preluată, Colegiul îl consideră eronat.

106. Astfel, potrivit art. 197/1 alin. (1) și (2) Codul muncii, în cazul reorganizării unei unități, schimbării tipului de proprietate sau a proprietarului acesteia, cesionarul preia toate drepturile și obligațiile existente din contractele de muncă, atât individuale, cât și colective, la data evenimentului. Reorganizarea unităţii, schimbarea tipului de proprietate sau a proprietarului acesteia nu constituie, în sine, temeiuri de încetare a contractului individual de muncă (cu excepţiile prevăzute la art.86 alin.(1) lit.f)). Totodată, concedierea salariaţilor poate interveni, în asemenea cazuri, ca urmare a reducerii numărului sau a statelor de personal din unitate.
107. Colegiul notează că sensul art. 197/1 alin. (1) al Codului muncii este că noul proprietar sau entitatea reorganizată *este obligată să respecte toate clauzele contractelor de muncă existente, inclusiv cele referitoare la salarii, beneficii, şi alte drepturi ale angajaților*.
108. Mai exact, conform legislației muncii, cesionarul (noul proprietar sau entitatea reorganizată) preia: 1) drepturile și obligațiile din contractele individuale de muncă: toate clauzele contractelor individuale de muncă existente rămân valabile și obligatorii pentru cesionar, conform legislației; 2) drepturile și obligațiile din contractele colective de muncă.
109. Toate aceste obligații se transferă începând cu data reorganizării, schimbării proprietății sau a proprietarului.
110. Prin urmare, această prevedere legală asigură protecția angajaților în cazul schimbărilor de proprietate sau reorganizărilor, prevenind pierderea drepturilor câștigate.
111. Colegiul consideră că apelantul S.A. ”SMA-FERTILITATE” interpretează greșit norma articolului citat, or, la momentul creării S.A. ”SMA-FERTILITATE” pe calea pe calea reorganizării Asociației raionale intergospodărești de producție pentru deservirea agrochimică a complexeului agroindustrial ”Fertilitate”, obligația de plată față de Ceban Ion deja exista, iar S.A. ”SMA-FERTILITATE” în calitate de succesor în drepturi, a preluat-o.
112. Cu referire la apelul depus de Ceban Ion, Colegiul reține că argumentele formulate în acesta la fel sunt neîntemeiate, instanța de fond apreciind corect esența raportului juridic litigios și a obligației de plată a S.A. ”SMA-FERTILITATE”, a diferenței dintre salariul mediu pe economie și pensia de dizabilitate, doar pentru perioada 09 august 2015 – 15 aprilie 2016.
113. Potrivit art. 1418 alin. (1) Cod civil (în vigoare până la 01.03.2019), ”în caz de vătămare a integrităţii corporale sau de altă vătămare a sănătăţii, autorul prejudiciului are obligaţia să compenseze persoanei vătămate salariul sau venitul ratat din cauza pierderii sau reducerii capacităţii de muncă, precum şi cheltuielile suportate în legătură cu vătămarea sănătăţii - de tratament, de alimentaţie suplimentară, de protezare, de îngrijire străină, de cumpărarea unui vehicul special, de reciclare profesională etc. (2) Determinarea salariului (venitului) nerealizat din

cauza vătămării integrității corporale sau altei vătămări a sănătății se efectuează conform legii.”

114. Totodată, art. 280 Cod civil (în redacția de până la 01.03.2019), prevedea că, ”sunt imprescriptibile extinctiv pretenţiile: c) cu privire la repararea prejudiciului cauzat vieţii sau sănătăţii persoanei. În acest caz, se repară prejudiciul pentru o perioadă anterioară intentării acţiunii, dar nu mai mare de 3 ani.”
115. Conform art. 196 Codul muncii (Garanţii şi compensaţii în cazul unor accidente de muncă şi boli profesionale) ”(1) În caz de vătămare a sănătăţii sau deces al salariatului ca urmare a unui accident de muncă sau a unei boli profesionale, salariatului i se compensează salariul (venitul) nerealizat, precum şi cheltuielile suplimentare pentru reabilitarea medicală, socială şi profesională în legătură cu vătămarea sănătăţii, sau familiei defunctului i se compensează cheltuielile legate de deces. (2) Mărimea şi condiţiile acordării garanţiilor şi compensaţiilor prevăzute la alin.(1) sunt stabilite de legislaţia în vigoare”.
116. Potrivit art. 1 al Legii privind modul de recalculare a sumei de compensare a pagubei cauzate angajaților în urma mutilării sau a altor vătămări ale sănătății în timpul exercitării obligațiunilor de serviciu nr. 278-XIV din 11 februarie 1999, prezenta lege stabileşte modul de recalculare a sumei iniţiale, stabilite conform legislaţiei în vigoare, de compensare a pagubei cauzate persoanelor care şi-au pierdut capacitatea de muncă în urma unui accident de muncă sau a unei boli profesionale, precum şi persoanelor care au dreptul la recuperarea pagubei în cazul pierderii întreţinătorului, ca mecanism permanent de recuperare, în baza salariului mediu lunar pe ţară, a pierderilor suportate de acestea. (2) Prevederile prezentei legi sunt executorii pentru toate întreprinderile, instituţiile, organizaţiile şi alte persoane juridice, indiferent de tipul de proprietate şi forma de organizare juridică”.
117. Art. 2 alin. (2) al aceluiași act normativ prevede că „în cazul când persoanei vătămate i s-a stabilit pensie de invaliditate, suma iniţială de compensare a pagubei se micşorează cu suma acestei pensii”, iar art. 3 al Legii stipulează că „Suma iniţială de compensare a pagubei se calculează în conformitate cu actele normative în vigoare privind compensarea de către întreprinderi, instituţii, organizaţii a pagubei cauzate angajaţilor în urma mutilării sau altor vătămări ale sănătăţii în timpul exercitării obligaţiunilor de serviciu. Această sumă se modifică ulterior numai în cazul schimbării procentului de pierdere a capacităţii de muncă sau al schimbării gradului de invaliditate”.
118. După cum rezultă din prevederile art. art. 4 (1) al Legii, recalcularea sumei iniţiale de compensare a pagubei se efectuează după cum urmează: a) se determină coeficientul individual de recalculare, egal cu raportul dintre salariul mediu lunar pe ţară din anul precedent anului curent de plată a sumei de compensare a pagubei şi salariul mediu lunar pe ţară din anii ale căror luni au fost incluse în calculul salariului mediu din cares-a calculat suma iniţială de compensare a pagubei. Coeficientul individual de recalculare se determină cu o precizie de până la patru unităţi după virgulă; b) se determină suma curentă de compensare a pagubei înmulţindu-se suma iniţială de compensare a pagubei, stabilită după constatarea

accidentului de muncă sau a bolii profesionale, cu coeficientul individual de recalculare. Noul cuantum al sumei de compensare se stabileşte în lei şi bani. (2) Cuantumul salariului mediu lunar pe ţară pentru anul precedent anului curent de plată, care se aplică la determinarea coeficientului individual de recalculare, se prezintă anual de către Ministerul Muncii, Protecţiei Sociale şi Familiei spre a fi publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova".

119. Colegiul atestă că instanța de fond, corect a constatat aplicabilitatea articolelor citate litigiului dedus judecății.
120. Instanța de fond just a conchis asupra temeiniciei pretențiilor reclamantului CEBAN Ion cu privire la încasarea diferenței dintre salariul mediu pe economie și pensia de dizabilitate, pentru perioada anterioară intentării acţiunii, dar nu mai mare de 3 ani.
121. Colegiul notează că prin cererea de chemare în judecată, reclamantul a solicitat încasarea diferenței dintre salariul mediu pe economie și pensia de dizabilitate, pentru perioada 01 aprilie 2010 – 15 aprilie 2016, și anume pentru perioada de după adoptarea hotărârii Judecătoriei Făleşti din 26.01.2011 (prin care s-a dispus încasarea de la S.A. "SMA-FERTILITATE" în beneficiul lui CEBAN Ion a diferenţei dintre salariu mediu lunar şi pensia de invaliditate pentru perioada 2001-31.03.2010, în mărime de 49 018, 83 lei) și până la data de 15 aprilie 2016, când reclamantul a împlinit vârsta de 62 de ani, ulterior fiindu-i stabilită pensia pentru limita de vârstă.
122. Astfel, din conținutul pretențiilor înaintate de reclamant prin acțiunea depusă, în perioada de 3 ani anterioară intentării ei, se încadrează doar perioada de la 09 august 2015 (perioadă anterioară intentării acţiunii, ce a avut loc la 09.08.2018, dar nu mai mare de 3 ani) până la 15 aprilie 2016 (data cînd lui Ceban Ioni-a fost stabilită pensia pentru limita de vîrstă).
123. Cu privire la fondul pretențiilor sus-indicate, Colegiul statuează că, faptele cu privire la existența obligațiunii S.A. "SMA-FERTILITATE" (ca succesor al Asociaţia stiintifico-cooperatistă de stat republicană „Moldselihozhimia" și apoi S.A. „Fertilitate-Făleşti"), de a achita reclamantului CEBAN Ion diferenţa dintre salariu mediu lunar si pensia de invaliditate, au fost constatate prin hotărârea irevocabilă a Judecătoriei Fălești din 26 ianuarie 2011. La fel, faptul că S.A. "SMA-FERTILITATE" este succesor în drepturi a întreprinderii la care s-a produs accidentul de muncă, este probat inclusiv prin înscrisurile anexate la materialele cauzei.
124. Prin urmare, în conformitate cu prevederile art. 1418 alin. (1) și (2) Cod civil (în redacția în vigoare până la data de 01.03.2019, prevederile art. 196 alin. (1) și (2) Codul muncii și prevederile art. 1-4 din Legea privind modul de recalculare a sumei de compensare a pagubei cauzate abgajaților în urma mutilării sau a altor vătămări ale sănătății în timpul exercitării obligațiunilor de serviciu nr. 278-XIV din 11 februarie 1999, instanța corect a stabilit cuantumul diferenței dintre salariu mediu lunar pe economie pe țară si pensia de invaliditate stabilită reclamantului CEBAN Ion, doar pentru perioada 09.08.2015-15.04.2016.

125. Această diferență constituie suma de 26.204,90 (douăzeci și șase mii două sute patru,90) lei, conform următorului calcul: salariul mediu pe economie pentru lunile august-decembrie anul 2015 a constituit - 4.500 lei (fila dosarului 28, Volumul I). Pensia de dizabilitate a lui CEBAN Ion pentru lunile august – decembrie anul 2015 a constituit - 1544,67 lei lunar (fila dosarului 28, Volumul I).Diferența lunară dintre salariul mediu pe economie pensia de dizabilitate a lui CEBAN Ion pentru lunile august – decembrie anul 2015 a constituit suma de 2955,33 lei lunar (4500 lei - 1544,67 lei = 2955,33 lei).
126. Totodată, diferența dintre salariul mediu pe economie și pensia de dizabilitate a lui CEBAN Ion pentru 23 de zile ale lunile august 2015 a constituit suma de 2192,59 lei (2955,33 lei împărțit la 31 zile = 95,33 lei/zi x 23 zile = 2192,59 lei). 2192,59 lei (pentru 23 zile din luna august 2015) + 2955,33 lei (pentru luna septembrie 2015) + 2955,33 lei (pentru luna octombrie 2015) + 2955,33 lei (pentru luna noiembrie 2015) + 2955,33 lei (pentru luna decembrie 2015) = 14013,91 lei.
127. Salariul mediu pe economie pentru lunile ianuarie-aprilie a anului 2016 a constituit - 5050 lei (fila dosarului 28, Volumul I). Pensia de dizabilitate a lui CEBAN Ion pentru lunile ianuarie-martie anul 2016 a constituit - 1544,67 lei lunar, iar pentru 15 zile ale lunii aprilie 2016 a constituit suma de – 850,33 lei (fila dosarului 28, Volumul I). Diferența lunară dintre salariul mediu pe economie pensia de dizabilitate a lui CEBAN Ion pentru lunile ianuarie – martie anul 2016 a constituit suma de 3505,33 lei lunar (5050 – 1544,67 lei = 3505,33 lei). Diferența dintre salariul mediu pe economie pensia de dizabilitate a lui CEBAN Ion pentru 15 zile ale lunii aprilie 2016 a constituit suma de 1675 lei (2525 lei - salariul mediu pe jumătate de lună, minus 850,33 lei - pensia de dizabilitate pentru jumătate de lună, = 1675 lei). 3505,33 lei (pentru luna ianuarie 2016) + 3505,33 lei (pentru luna februarie 2016) + 3505,33 lei (pentru luna martie 2016) + 1675 lei (pentru 15 zile ale lunii aprilie 2016) = 12190,99 lei.
128. Astfel, suma totală a obligației de plată a S.A. ”SMA-FERTILITATE” constituie 26204,90 lei, potrivit următorului calcul: 14013.91 lei (diferența din salariul mediu pe economie și pensia de dizabilitate pentru perioada 09 august 2015-31 decembrie 2015) + 12190,99 lei (diferența din salariul mediu pe economie și pensia de dizabilitate pentru perioada 01 ianuarie 2016-15 aprilie 2016) = 26.204,90 (douăzeci și șase mii două sute patru,90) lei.
129. Având în vedere cele expuse supra, Colegiul conchide că instanța de fond întemeiat a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de CEBAN Ion în contradictoriu cu S.A. ”SMA-FERTILITATE”, în proces de insovabilitate, privind încasarea diferenței dintre salariul mediu lunar și pensia de dizabilitate și a dispus încasarea de la S.A. ”SMA-FERTILITATE” în beneficiul reclamantului CEBAN Ion suma de 26.204,90 (douăzeci și șase mii două sute patru,90) lei, cu titlu de diferență dintre salariul mediu pe economie și pensia de dizabilitate, doar pentru perioada 09 august 2015 – 15 aprilie 2016.
130. Cu referire la argumentul apelantului Ceban Ion, potrivit căruia instanţa de fond neîntemeiat a aplicat dispoziţiile art. 280 lit. c) Cod civil, or, în speţă, ratele lunare

de plată a diferenţei dintre salariul lunar şi pensia de dizabilitate constituie prestaţii succesive, iar în conformitate cu prevederile art. 272 alin. 9 Cod civil, când este vorba de prestaţii succcsive, prescripţia dreptului la acţiune începe să curgă de la data la care fiecare prestaţie devine exigibilă, iar dacă prestaţiile alcătuiesc un tot unitar, de la data ultimei prestaţii neexecutate, Colegiul îl apreciază ca nefondat.

131. Astfel, apelantul susține că prestațiile de plată a diferenței dintre salariul mediu lunar și pensia de dizabilitate alcătuiesc un tot unitar (ce se confirmă prin Acordul din 03 februarie 2009), față de acestea nefiind aplicabile prevederile art. 280 lit. c) Cod civil.
132. Colegiul notează că articolul 272 alin. (9) Cod civil distinge între prestaţiile succesive individuale şi cele care alcătuiesc un tot unitar: a) dacă prestaţiile succesive au caracter individual (de exemplu, dobânzi, penalităţi de întârziere), prescripţia începe să curgă separat, de la data la care fiecare prestaţie devine exigibilă; b) dacă prestaţiile succesive alcătuiesc, potrivit legii sau convenţiei, un tot unitar (de exemplu, plata eşalonată a unei datorii sau a ratelor de preţ), prescripţia curge pentru întreaga creanţă de la data scadenţei ultimei prestaţii neexecutate, iar nu de la data fiecărei prestaţii neexecutate.
133. Colegiul denotă că reieșind din prevederile art. 196 Codul muncii și art. 1418 Cod civil (în redacția de pînă la 01 martie 2019) salariatului ce a suferit un accident de muncă i se compensează *salariul (venitul) nerealizat*. Astfel, reieșind din faptul că salariul este o plată care potrivit art. 142 Codul muncii se efectuează de regulă lunar, Colegiul conchide că salariul nerealizat, ce constituie în speță diferența dintre salariul mediu lunar și pensia de dizabilitate, constituie o obligație/prestații succesive a angajatorului, prestații ce nu alcătuiesc un tot unitar. Referirea apelantului la Acordul din 03 februarie 2009 este neîntemeiată, or, prin acordul respectiv s-a stabilit de comun acord între părți obligația de a se achita cuantumul diferenței dintre salariu și pensia de invaliditate doar pentru perioada 2001-2008, nu și pentru o perioadă ulterioară.
134. Prin urmare, din considerentele menționate şi având în vedere că hotărârea primei instanţe este legală și întemeiată, iar argumentele apelanților sunt declarative, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat şi de a menţine hotărârea primei instanţe.
135. În conformitate cu prevederile 385 lit. „a” CPC al RM,

decide:

Respinge cererile de apel declarate de Nicolae Bostan, lichidatorul SA ”SMA-Fertilitate” (în proces de insolvabilitate) și Ion Ceban.

Menține hotărârea judecătoriei Bălți, sediul Fălești din 27 martie 2024 emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Ion Ceban către SA ”SMA-Fertilitate” (în proces de insolvabilitate) privind încasarea diferenței dintre salariul mediu lunar și pensia de dizabilitate și cererea de chemare în judecată înaintată de SA

”SMA- Fertilitate” (în proces de insolvabilitate) către Ion Ceban privind constatarea nulității absolute a actului juridic civil, fără modificări.

Decizia este definitivă cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței,
judecător **Elena Grumeza**

Judecătorii **Ivan Parii** **Natalia Costaș**